

דף כח.

עין משפט א.

יו"ד סימן רמו פ"ה ז

ז. יא. אין מלמדין תורה לתלמיד שאינו הגון^ד, אלא מחזירין אותו למוטב ומנהיגין אותו בדרך ישרה ובודקין אותו ואח"כ מכניסין אותו לבית המדרש ומלמדין אותו.

עין משפט ב.

אהע"ז סימן ד פ"ה י

ט. בזה"ז נתבלבלו^ה האומות משעלה סנחריב, לפיכך גם עמוני ומואבי שנתגיירו מותרים מיד, דכל דפריש מרובא פריש^י. ולהרמב"ם ה"ה מצרי, אך להרא"ש מצרי באיסורו עומד שעל אדמתם הם.

עין משפט ד.

יו"ד סימן רמה פ"ה כב

כב. כג. מלמד תינוקות שבא חבירו ופתח בית ללמד תינוקות בצידו של הראשון, אין יכולים למחות בידו^ז שנאמר "ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר".

הגה: רב היושב בעיר ומלמד לרבים יכול חכם אחר^ח לבא לדור וללמד ג"כ שם אפי' שמקפח פרנסת^ט הראשון, אם השני ג"כ גדול וראוי לכך.

הגה: חכם אכסנאי שבא לעיר אין לו לקפח שכר הרב הדר שם^י ולעשות חופות וקידושין וליטול השכר הבא מהם, הואיל וזה שכר הרב הדר

ד. מחולין קל"ג ע"א מימרא דר' זירא, ורמב"ם בפ"ד מת"ת.

ה. ממשנה בפ' ד' ידיים ובגמ' ברכות כ"ח ע"א.

ו. ומדאורייתא מותר דעמוני ודאי אמר רחמנא הוא דלא יבוא. וכמו לגבי ממזר ודאי אמר רחמנא, כ"כ בפ"ת. ואף שהוא קבוע ואין לו דין ביטול מ"מ כל דפריש אמרינן.

ז. שם מימרא דרב יוסף.

ח. אפי' החכם הראשון זקן ממנו כך משמע מפסקי מהרא"י. ש"ך ס"ק י"ד.

ט. כמו בשכר חופות וקידושין שיש טורח למצוא לזה היתר, ומ"מ שכר שהוא בהיתר ברור, אין לאחר לקפח אותו שכר. ש"ך ס"ק ט"ו. ועיין בפ"ת ס"ק י"ב.

י. דדוקא כשהחכם האחר בא לדור שם בקביעות, אבל בבא דרך עראי אין לו לקפח. ש"ך ס"ק ט"ז.

שם.

אבל מותר לו לעשות חופה ולתת השכר לרב הדר שם, וכן מותר לו לדון בין שני אנשים שבעיר שבאו לפניו דשמא הרב שבעיר אינו ממוצע להם.

אבל אין לרב אכסנאי להורות איסור והיתר או לבקש לנהוג שררה במקום הרב הקבוע.

הגה: מי שהחזיק עצמו לרב בעיר אפי' החזיק עצמו באיזה שררה אין להורידו מגדולתו^כ, אע"פ שבא לשם גדול יותר ממנו.

הגה: בנו ובן בנו לעולם קודמים למלאות מקומו לפני אחרים^ל, כל זמן שממלאים מקום אבותיהם ביראה והם חכמים קצת.

הגה: במקום שיש מנהג לקבל רב על זמן קצוב, או לבחור במי שירצו הרשות בידם, אבל בקיבלו הקהל עליהם או עשו ברצונם השררה לרב, אין לשום גדול בעולם להשתרר עליו ולהורידו.

או"ח סימן רפו סעיף א

עין משפט ה'ו.

א. זמן מוסף מיד אחר תפלת שחרית^מ, ואין לאחרו יותר מוסף שבע שעות^נ ואם התפלל מוסף אחר שבע שעות נקרא פושע^ס ואע"פ כן יצא

כ. מריב"ש סי' רע"א.

ל. רמב"ם בפ"א מהלכות מלכים. ועיין באו"ח סימן נ"ג ס' כ"ח ברמ"א ונו"כ בענין זה. מ. ואומרים "תכנת שבת רצית קרבנותיה" ע"פ אלפא ביתא של תשר"ק ויש בזה סוד בדבר, ומוסיפים אותיות מנצפ"ך והם מ'סיני נ'צטו צ'ווי פ'עליה כ'ראוי. ועיין כה"ח אות א' משער הכוונות, ושם באות ב' פ"י תכנת שבת. ד. אם אין הכרח גדול אין לאחר קריאת ס"ת אחר תפלת מוסף ע"פ שער הכוונות, כה"ח אות ד'.

ה. הצ"ח בברכות כ"ו ע"א כתב דהנשים פטורות ממוסף מדינא אלא שסיים דמותרות להתפלל, וכ"כ רע"א בתשובה סי' ט' אבל בשואל ומשיב תנינא ח"ב סי' נ"ה כתב דהן חייבות מדינא.

ו. דהיינו שעה אחר חצות היום, מיהו אם התחיל קודם שבע שעות ונמשך עד אחר שבע רשאי, כה"ח אות ט'.

ז. אף דקיי"ל כרבנן שכל היום כשר היינו לענין דיעבד שיצא, ודלא כר"י שאמר לא יצא אחר זמן זה, אבל לכתחלה גם רבנן מודו שנקרא פושע אחר ז' שעות, כה"ח אות י'.

י"ח משום שזמנו כל היום.

א. ב. שכח ולא התפלל מוסף עד שעבר זמנו אין לו תשלומין^ע, ויש נשיאת כפים במוסף.

הגה: התפלל מוסף קודם שחרית יצא^פ.

או"ח פימן רפו סעיף ד

עין משפט ז.

ה. ה. היו לפניו ב' תפלות של מנחה ושל מוסף שעדיין לא התפלל כגון שאיחר מלהתפלל עד שש שעות ומחצה שהוא זמן מנחה, צריך להתפלל של מנחה תחלה^ז ואח"כ של מוסף.

הגה: ואם הקדים של מוסף יצא.

ו. ו. י"א דמתפלל מנחה היינו שצריך להתפלל שתיהן כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה כי הגיע זמנה^ק, אבל אם אינו צריך עכשיו לאכול ואינו חייב במנחה מיד, יכול להקדים מוסף.

הגה: מ"מ אם הגיע זמן מנחה קטנה יתפלל מנחה תחלה.

ז. ז. יש מי שהורה שאין עושין כן בצבור^ר להקדים מנחה למוסף, כדי

ע. דדוקא תפלת שמונה עשרה שהיא של רחמים יש לה תשלומין, ואפי' בשבת שאינה אלא שבח מ"מ שהיא נגד תפלת כל יום שהיא רחמים יש לשחרית ומנחה תשלומין, אבל מוסף כיון שמזכיר קרבנות אינו ראוי להתפלל אלא בזמן הקרבת מוסף, כ"כ הב"י בשם התוס' והרא"ש.

פ. כיון שזמנה בבקר, והיינו דוקא בדיעבד אבל לכתחלה לא יעשה כן כמבואר סודם של עליות העולמות בשער הכוונות, וגם לפי הפשט ששחרית כנגד התמיד והוא קודם למוספין.

צ. שהיא תדירה ותדיר קודם, לבוש. ואף שבסי' רל"ב פסק דאין להתפלל לכתחלה מנחה גדולה, י"ל כאן כיון שצריך להתפלל מוסף צריך להקדים מנחה כיון שזמנה הוא, מ"א ס"ק ג'.

ק. והיום שסומכין על קריאת הגבאי לביהכנ"ס א"צ להתפלל מקודם מנחה תחלה, מ"א ס"ק ג'.

ר. אבל ביחיד לעולם מקדים מנחה כסברא ראשונה, אך לפי דברי האר"י ז"ל יש לפסוק כסברא השניה ותפלת מוסף לעולם קודם מנחה אפי' ביחיד אם אינו רוצה לאכול קודם מוסף, כה"ח אות ל"ו.

שלא יטעו.

עין משפט זז.

או"ח סימן רפו סעיף א

עין לעיל עין משפט ה ו

דף כח:

עין משפט א.

או"ח סימן צ סעיף י

י. יא. כשעומד עם הצבור אסור לו להקדים תפלתו **ש** לתפלת הצבור אלא
א"כ השעה עוברת **ת** והצבור מאריכין בפיוטים או מסיבה אחרת.
הגה: ובלא שהשעה עוברת יתפלל הפיוטים והתחינות עם הצבור, ולא יפרוש
מהם, אפי' כדי לעסוק בדברי תורה.

עין משפט ב.

או"ח סימן רפו סעיף ג

ג. ד. מותר לטעום קודם תפלת מוסף **א** דהיינו אכילת פירות **ב** או מעט

ש. ברכות כ"ח, ואפי' רוצה לצאת מחוץ לבהכ"ס יש בכך איסור, מ"א ס"ק כ' בשם
הריב"ש, אך אם צריך לדבר אין בזה איסור. ועיין בכה"ח אות ע"ב.
ת. ואם חלש לבו יתפלל בביתו קודם הצבור. מ"א ס"ק כ"א. אבל בבכנ"ס אף בחולה
ואנוס אסור להקדים, כה"ח אות ע"ד.
א. ולדעת הב"ח, היינו כשמקדש תחלה, אבל קודם קידוש ודאי אסור.
ב. הגם שאין קידוש במקום סעודה י"ל דכאן שותה רביעית יין, מ"א ס"ק א'.

פת אפי' טעימה שיש בה כדי לסעוד הלב, אבל סעודה אסור ד.

עין משפט ג.

או"ח סימן רפו פעיף ג

עיין בסעיף הקודם

עין משפט ד.

או"ח סימן רלב פעיף ג

ג. אכילת פירות או פת עד כביצה ה' כדרך שאדם אוכל בלא קבע מותר גם סמוך למנחה קטנה.

עין משפט ה.

או"ח סימן קי פעיף ח

ה. ט. הנכנס לבית המדרש יתפלל יהי רצון מלפניך ה' או"א שלא אכשל בדבר הלכה וכו'... וביציאתו יאמר מודה אני לפניך ה' אלהי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש.

ג. אפי' כביצה כמ"ש בסי' רל"ב, מ"א ס"ק ב', ודלא כמי שכתב פחות מכזית. הרוצה לטעום דבר כי חלש לבו לפני מוסף מקדש וטועם ואחרי מוסף מקדש עוד הפעם לצאת אליבא דכו"ע, כה"ח אות כ"ז.

ובשעת הדחק יש לסמוך על האומרים דלא חל חובת קידוש אלא אחרי מוסף, כה"ח כ"ח.

לפי מש"כ המ"א בסי' ק"ו ס"ק ו' שהנשים יוצאות באיזה בקשה שאומרות מיד כשקמות אחר הנטילה בכל לשון שאומרות א"כ אינן רשאיות לאכול או לשתות אחרי שאמרו בקשה זו עד שיקדשו על היין, ודוקא אם כווננו לצאת י"ח תפלה באותה בקשה. כה"ח אות ל'.

ד. והב"ח כתב דמדינא אפי' סעודה מותר אלא שנהגו להחמיר, והט"ז בס"ק ב' כתב דחלילה להקל בסעודה קודם מוסף, אם לא שהוא חלש מזג אם לא יאכל כזית פת דיש להקל, כה"ח אות ל"א.

ה. ולא יותר, וגם לשתייה (במשקה המשכר - מ"ב) לא יותר מכביצה, מ"א ס"ק י"ז. ו. ברכות כ"ח ע"ב, ואם הוא לומד לבדו לא יאמר וישמחו בי חבירי, וגם לא יאמר ולא יכשלו חבירי בדבר הלכה ואשמח בהם. וכל נוסח הגמ' הוא ע"פ הסוד, כה"ח אות נ"ט, ע"כ לא ישנה.

ועיין שם פי' בשם רבינו יונה על כפל הלשון אנו עמלים ואנו רצים לכאורה דהכל נכלל בעמלים אלא כשאנו רואים שעוברים הימים והשנים אנו מרגישים שאנו רצים לעוה"ב ומכינים צדה לדרך לא כן יושבי קרנות שלא מרגישים כלל שזמנם מתקרב ואינם מכינים דבר.

וקודם שאדם יתחיל ללמוד יהרהר בתשובה ויקבל עליו מסירות נפש על קדושת שמו יתברך בד' מיתות ב"ד, כדי שעיי"ז יתכפרו לו עוונותיו וגם יאמר לשם יחוד הביאה בכה"ח אות ס"ב.

עין משפט ו.

או"ח סימן א סעיף א

א. יתגבר האדם כארי^ז לעמוד בבוקר לעבודת בוראו שיהיה הוא מעורר השחר^ח דהיינו קודם עמוד השחר.

הגה: עכ"פ לא יאחר זמן התפלה שהצבור מתפלל.

הגה: "שויתי ה' לנגדי תמיד"^ט הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים כי אין ישיבת האדם ותנועותיו והוא לבדו בביתו כישיבתו ותנועותיו לפני מלך גדול, כ"ש כשישים אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה עומד עליו ורואה במעשיו שנאמר "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'" מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממנו.

הגה: לא יתבייש האדם מפני בני אדם המלעיגים עליו^י בעבודת השי"ת.

גם בהצנע לכת ובשכבו על מטתו ידע לפני מי הוא שוכב. ומיד^כ כשיעור משנתו יקום בזריזות לעבודת בוראו יתברך ויתעלה.

עין משפט ז.

או"ח סימן קי סעיף א

א. בשעת הדחק כגון שהוא בדרך או שעומד במקום שהוא טרוד וירא שיפסיקוהו או שלא יוכל להתפלל בכוונה תפלה ארוכה מתפלל אחר ג' ראשונות תפלת הבינונו ואומר אחריה ג' אחרונות ואומרם

ז. וְאָמְרוּ "כָּאֲרִי" שהוא גבור בטבעו כך האדם יקנה גבורה זו בטבעו כארי ולא רק גבורה חולפת, וזהו פי' במשנה יהודה בן תימא אומר... וגיבור כארי, וכן בכל שאר המדות והתכונות של כל חיה יקנה אדם זאת בטבעו.

ח. וְטוֹר מִירוּשָׁלַיִם, וכתב השל"ה שיש סוד בדבר לחבר יום ולילה בתורה או בתפלה.

ט. וְהֵינּוּ שִׁינִי שֵׁם הוֹי"ה תמיד נגד עיניו שזה תועלת גדולה ליראת ה' ולזכך הנפש, כ"כ בשער רוח"ק ביחוד כ"א.

י. אבל לא יתקוטט עמהם, ב"י.

כ. לאו דוקא מיד, אלא ישהה מעט ולא יקום פתאום אחר השינה, מ"א ס"ק ג'. ובקומו יאמר מודה אני לפניך וא"צ לזה נטילת ידיים כי אינו מזכיר שם שמים ולא כינוי וכך דעת רוב הפוסקים דא"צ נטילה לאמירת מודה אני, כה"ח אות ד'.

ויפסיק בין תיבת בחמלה, לתיבת רבה אמונתך, מ"מ להוציא דבר קדושה מפיו בידים מטונפות אסור, כה"ח אות ה'.

ומיד כשנעזר משנתו יטול ידיו כראוי אם אינו רוצה לישון עוד אפי' שנשאר שוכב, א"ר בשם השל"ה.

מעומד, וכשמגיע לביתו א"צ לחזור ולהתפלל.
בימות הגשמים ל ובמוצאי שבת ויו"ט אין מתפללין הבינונו מ.

עין משפט ז' ט. או"ח סימן קיג פ"ה ד

ה. ד. המתפלל צריך שיכרע עד שיתפקקו כל חוליות השדרה וגם ראשו יכוף כאגמון.

עין משפט י כ. או"ח סימן קיג פ"ה ה

ה. ה. לא ישחה כל כך עד שיהיה פיו כנגד חגור של מכנסים.

ה. ו. זקן או חולה שאינו יכול לשחות עד שיתפקקו חוליותיו כיון שהרכין ראשו דיו, מאחר שניכר שחפץ לכרוע אלא שמצער עצמו.

ל. ברכות כ"ח, כ"ט. ומשום שצריך לומר בה ותן טל ומטר, ובמו"ש צריך לומר בה הבדלה.

ואם עבר והתפלל בימות הגשמים או במו"ש תפלת הבינונו יצא וכן גם בלא שעת הדחק אם עבר והתפלל הבינונו יצא, עיין בכה"ח אות ג' ואות ז'.

מ. עיין בכה"ח אות ח', דבזה"ז אין נוהגין להתפלל הבינונו, וע"י ביה"ל מה שכתב טעם לזה.

נ. פ"י שיהיו בולטין הקשרים שבפרקי חוליותיו, משום כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, פר"ח בשם ירושלמי.

ו. ומי שאינו כורע במודים אינו חי לעתיד לבא, חוץ ממ"ש ששדרתו נעשית נחש, כה"ח אות י"ז, י"ח.

ס. דהוי כיוהרא.